

De Winterkoning

Nieuwsbrief eind 2023- begin 2024

Nieuwe Winterkoning en nieuwe redactie	1
Wie, wat waar in de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland	1
Van 2023 naar 2024	2
Nieuwe leden vierde kwartaal 2023	3
Verslagen van excursies en evenementen vierde kwartaal 2023	3
Kalender excursies en evenementen eerste halfjaar 2024	5
Nationale Vogelweek 2024	6
EuroBirdwatch, zaterdag 30 september	6
Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, aug-nov 2023	7
Bronzen Speld van Verdienste voor Henk Eenhoorn en Piet Zomerdijk	15
Vogels, alcohol en feestdagen	16

Nieuwe Winterkoning en nieuwe redactie

Dit is de eerste Winterkoning in nieuwe vorm. De meeste berichten zijn ingekort en verwijzen via links ("verder lezen") naar de volledige tekst op de website. De Winterkoning blijft minimaal eens per kwartaal verschijnen, maar ook tussentijds, afhankelijk van het nieuws dat zich aandient. Ook hebben we er twee nieuwe redactieleden bij: Paul Mulder en Bart Romijn.

Als redactie zijn wij benieuwd naar reacties, suggesties en andere inbreng. Stuur deze s.v.p. naar winterkoning@vvgmidden-kennemerland.nl.

Wie, wat waar in de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

De Winterkoning is het Verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. De werkgroep kent naast het bestuur en de redactie diverse werkgroepen. Kijk [hier](#) voor een overzicht met contactgegevens.

Terugdenkend aan 2023 dan komt direct een aantal zaken naar boven, negatief maar zeker ook positief. In het begin van het jaar was daar nog de merkbare nasleep van corona en de aarzelende door-/herstart van een aantal vogelwerkgroep activiteiten. Dan het plotselinge overlijden van Cees op den Velde, onze webmaster, redactielid en gehoopte (en zelfs al benoemde) nieuwe penningmeester (zie mijn [ln Memoriam](#) in de vorige Winterkoning en op de website). Het grote aantal vacatures waaraan het verscheiden van Cees er in één klap nog eens drie aan toevoegde. Aan de positieve kant staan het stevige aantal nieuwe leden dat we in 2023 mochten verwelkomen, waarvan er een aantal ook direct werkzaamheden oppakte zodat we er nu gelukkig weer veel beter voor staan met bijvoorbeeld onze jeugdactiviteiten, onze publieksactiviteiten, de organisatie van onze lezingen en excursies, onze website en de redactie van de Winterkoning. We hopen zelfs zeer binnenkort een nieuwe penningmeester te kunnen verwelkomen.

Tijdens de laatste ALV hebben we besloten de al digitale Winterkoning van het afgelopen half jaar per 1 januari 2024 het karakter van een digitale nieuwsbrief te geven die in de nieuwe vorm meer zal inspringen op de actualiteit en korter zijn door te linken naar de website (bv. excursieverslagen). We hopen dat deze Winterkoning nieuwe stijl zo overzichtelijker, beter leesbaar en aantrekkelijker zal zijn. De Winterkoning zal worden aangevuld met een fysiek, sterk vogel-inhoudelijk gericht Jaarboekje dat steeds als hard copy zal worden uitgebracht en als PDF op de website worden gezet. We komen met deze overstap naar een geïntegreerd drieluik Nieuwsbrief/Website/Jaarboek hopelijk tegemoet aan alle door u geuite wensen en zorgen ten aanzien van de Winterkoning. Tot slot ronden we 2023 vlak voor de Kerst af met aanpassing van onze statuten bij de notaris zodat we als Vereniging nu helemaal voldoen aan de vereisten voortvloeiend uit de nieuwe Wet Toezicht Bestuur Rechtspersonen (WBTR).

De veerkracht die we gedurende 2023 binnen de Vogelwerkgroep hebben gezien, de vele nieuwe leden die we welkom hebben mogen heten en de krachtige hervatting van een groot aantal vogelwerkgroepsactiviteiten in de loop van 2023 geven heel veel vertrouwen voor de toekomst. Het Bestuur wenst u en uw dierbaren daarom prettige feestdagen en een gelukkig, gezond, voorspoedig en zeer vogelrijk 2024 toe!

De Boomkruiper, een van de soorten dit jaar met een 'eigen excursie'.

Nieuwe leden vierde kwartaal 2023

Het afgelopen kwartaal hebben we zestien(!) nieuwe leden voor de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland mogen verwelkomen:

Karin Kalshoven en Piet Kok	Castricum
Linda Sijm	Heemskerk
Linda Rullens	Castricum
Jens Groen, jeugd	Uitgeest
Bart Dijkstra	Uitgeest
Bert van Kuilenburg	Castricum
Niels Al	Uitgeest
Peter de Wolf	Heemskerk
Tom Damm	Heemskerk
Lotty Reuver	Heiloo
Ineke Venrooij	Haarlem
Harm Ritsema	Castricum
Elice Jongerius	Heiloo
Radha van Schaijk	Heiloo
Laura Schermer	Castricum

Verslagen van excursies en evenementen vierde kwartaal 2023

Sneeuwgorzen, in de winter vaste strandgasten bij de Zuidpier van IJmuiden.

Hieronder staan de verslagen van de zes - geslaagde - excursies in het afgelopen kwartaal. Helaas moesten de twee excursies naar de Zuidpier vanwege slechte weeromstandigheden worden afgelast.

Excursie Blauwe Kamer en Diemerzeedijk; 30 september

Het gebeurt niet vaak. Maar tijdens deze door Bart Korf geleide excursie troffen we zowel bij de Blauwe Kamer (Wageningen) als bij de Diemerzeedijk de Visarend én de Zeearend. Voor het verslag door Wendelmoed Korver: [lees hier verder](#)

Jongerenexcursie strandtrek; 15 oktober

Nat en harde wind, weer voor warme chocolademelk, maar toch was er voor de vijf deelnemende jongeren genoeg te zien, waaronder een (mogelijke) Amerikaanse Zilvermeeuw, een Jan van Gent en diverse Koperwieken. Voor het verslag door Onne Muller en Luc Gijssen: [lees hier verder](#)

Ochtendexcursie De Woude; 22 oktober

Het was vroeg, fris en nat. Het weerhield vier leden niet om naar De Woude te gaan en daar onder andere de Veldleeuwerik en de Rosse Fluiteend te aanschouwen. Voor het verslag door Mariska van der Velde: [lees hier verder](#).

Verslag Jongerenexcursie naar de Vinkenbaan; 12 november

Voor vijf jongeren deden ervaring op met slag- en mistnetten en ringen op de Vinkenbaan. En zij konden vogels fotograferen die 'in het wild' niet zo lang stilzitten, zoals Vuurgoudhaan en Goudhaan. Over venijnig pikkende Koolmezen en nog veel meer, [lees hier verder](#) voor het verslag door Onne Muller en Luc Gijssen.

Ochtendexcursie Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD); 10 december

Hardlopers een kwartier voor zonsopgang, dat was gewoon; maar een groep vogelaars op zo'n vroeg tijdstip, dat vond de boswachter aanvankelijk toch wat opmerkelijk. Het weerhield de 'vreemde-vroege vogels' niet van een geslaagde wandeling en mooie waarnemingen waarvan Aalko Veldman [hier](#) verslag doet.

Avondlijke fietsexcursie langs de slaapplekken van Boomkruiper; 14 december

Een avondlijke fietstocht in Castricum bracht ons langs diverse slaapplekken van de Boomkruiper. Niet in bomen, maar onder overstekende daken van huizen. Dat voegde een speciaal element toe aan deze excursie: hoe ga je om met mensen die naar buiten komen omdat er een groep mensen met zaklantaarns op hun huis staan te schijnen? [Lees hier het verslag](#) van de door Boomkruiperonderzoeker Dook Vlugt geleide excursie.

Kalender excursies en evenementen eerste halfjaar 2024

Er is weer veel om naar uit te kijken het komende jaar. Hieronder staat de voorlopige agenda van excursies en lezingen. Zie [hier voor een uitvoeriger beschrijving van de geplande lezingen en excursies op de website](#). Voorafgaand aan de betreffende lezing of excursie wordt nog naar alle leden een uitnodigingsmail gestuurd met nadere details.

Mail s.v.p. vragen, commentaar of suggesties naar excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl.

Datum	Onderwerp	Tijdstip, startpunt of locatie
14 januari	Dagexcursie Texel o.l.v. Kees Roselaar	7.15u Huis van Hilde
20 januari	Lezing Marcel Boer, auteur van 'Vogelfamilies van Nederland' en 'Vergeleken met vogels zijn mensen stakkers'. Lees hier een interview met Marcel Boer.	De Kern, 14.00u, inloop vanaf 13.30u
3 februari	Petra de Goeij, over Synagoge en andere Lepelaar verwante zaken	De Kern, 14.00u, inloop vanaf 13.30u
28 februari	Ochtendexcursie Marquette o.l.v. Peter Mol	8.00u Parkeerplaats Marquette
24 maart	Ochtendexcursie De Verbrande Pan o.l.v. Hans Kuperus	Nadere informatie volgt
6 april	Ochtendexcursie per fiets in omgeving Castricum o.l.v. Aalko Veldman	Parkeerterreintje aan het einde van de Haagscheweg in Bakkum Noord
13 april	Dagexcursie Markerwadden	Nadere informatie volgt zodra Natuurmonumenten inschrijving openstelt
24-26 mei	Weekendexcursie Fochteloërveen – Dwingerderveld o.l.v. Hans Stapersma	
3 juni	Ochtendexcursie Amsterdamse Waterleidingduinen o.l.v. Han Buckx	06.00 uur bij ingang Panneland, Vogelenzangseduinweg 4, Vogelenzang)
29 juni	Dagexcursie Leersumse Veld	6.00u Huis van Hilde

De Verbrande Pan, Dirk Filarski (1895-1964), Stedelijk Museum Alkmaar

Nationale Vogelweek 2024

De Nationale Vogelweek 2023 was een groot succes. Duizenden enthousiastelingen gingen met honderden – al even enthousiaste – excursieleiders op pad. Vogelbescherming vindt dit dus voor herhaling vatbaar en organiseert een nieuwe Nationale Vogelweek van 11 tot 19 mei 2024. In aanvulling op wat al op haar [website](#) staat komt Vogelbescherming in april met nadere informatie. De commissie Publieksactiviteiten organiseert in die week het excursieprogramma dat wordt geleid door leden van de Vogelwerkgroep. Er hebben zich op dit moment al 4 excursieleiders opgegeven maar dat mogen er best nog wat meer worden: meld je aan bij Meia Bartelsman en/of Klaas Pelgrim.

EuroBirdwatch, zaterdag 30 september

Op 30 september j.l. werd de jaarlijkse *EuroBirdwatch* gehouden. In enkele tientallen landen in heel Europa worden op deze dag de langs vliegende trekvogels geteld; in Nederland gebeurde dat op meer dan 150 telposten. De tellers bij Castricum zagen onder meer relatief veel Kneuen langsvliegen. Lees [hier](#) het verslag van Hans Schekkerman.

Met de nieuwe vorm van de nieuwsbrief verandert ook deze waarnemingenrubriek. Het voornemen is om een uitgebreid jaaroverzicht van bijzondere waarnemingen en schaarse soorten op te nemen in de uit te brengen Jaarboekjes. In de nieuwsbrieven bieden we dan een korter overzicht van de meest opvallende en bijzondere fenomenen en soorten. Om de rubriek niet te lang te maken en niet alle gras voor het jaaroverzicht weg te maaien wordt een wat kleinere selectie soorten besproken. In deze eerste aflevering is gekozen voor een (min of meer) 'taxonomische' volgorde, ongeveer zoals in de vogelgids. Wellicht kiezen we in volgende edities nog een andere vorm; suggesties zijn welkom!

Dit overzicht beslaat de periode 1 augustus t/m 30 november 2023. Waar een aantal *waarnemingen* wordt genoemd zijn meldingen van dezelfde locatie op dezelfde dag als 1 geteld; waar dit niet is gebeurd wordt gerept van het aantal *meldingen*. Afkortingen: tp=ter plaatse; kj=kalenderjaar; ad=adult; juv=juveniel; m=man; v=vrouw(kleed); ovv=overvliegend, Z=naar Zuid etc; NHD=Noordhollands Duinreservaat.

Waterwild tot hoenders

De eerste **Wilde Zwaan** arriveerde op 11 nov in het infiltratiegebied (NHD Castricum), later dan andere jaren. **Casarca's** werden gemeld op het Doornvlak, NHD Bakkum (2 op 2 aug), in de Heemskerker Noordbroek (af en aan tussen 16 aug en 9 sep, en 2 op 25 sep), en trekkend langs het strand (6, 8, 10 sep elk 2). Zoals gebruikelijk werden in aug-sep af en toe juveniele **Zomertalingen** gezien in de Heemskerker Noordbroek en de Castricumerpolder. Het is niet geheel zeker dat dat allemaal lokaal geproduceerde jongen zijn, maar op 10 aug liet een vrouwtje afleidingsgedrag zien bij de Grote Ven.

Ruiende **Krooneenden** smulden van het kranswier in het Infiltratiegebied van 4 aug tot 4 sep (2v 1m) en van 9 nov tot in dec (1v); tussendoor werden ook nog 2v gemeld op de Karpervijver, NHD Bakkum. Een vroege **Grote Zaagbek** lag te zonnebaden in het Hoefijzermeer, NHD Castricum, op 11 aug. Over zee werden 5 **IJseenden** gezien tussen 12 en 28 nov. Vanaf de 12^e pleisterden er 2 tussen de pieren van IJmuiden, meestal dicht bij de Zuidpier.

Dat in het duin nog steeds af en toe succesvol wordt gebroed door **Patrijzen** bewijst een familiegroep van 12 exx in de Westerduinen, NHD Heemskerk, op 11 sep. Ook op de parkeerplaats naast de Zwarte Markt in Beverwijk zijn dit jaar weer jonge Patrijzen grootgebracht. Een late **Kwartel** riep op 1 aug bij Egmond-Binnen.

IJsduiker, adult, strand Noordpier, 29 november (Hans Schekkerman)

Duikers tot stormvogels

Een **IJsduiker** vloog zuidwaarts en zat ook even op zee tussen Egmond en Castricum op 14 nov. Op 29 nov werd een verzwakte adult opgeraapt op het strand bij de Noordpier, en overleed later die dag in een vogelhospitaal. Op de 30^e werd een eerstejaars ontdekt op het Stierop, Alkmaardermeer, die daar tot 4 dec Amerikaanse Rivierkreeftjes bleef vangen. Zeven **Parelduikers** werden over zee vliegend gemeld vanaf 2 okt, en een adulte tp bij de Noordpier op 17 nov. **Roodhalsfuten** werden gezien bij de Noordpier op 28 sep en langs Castricum aan Zee op 20 nov.

Het was best een leuk najaar voor de regionale zeetrekters, hoewel er opnieuw maar 4 **Noordse Stormvogels** werden gezien. **Grauwe Pijlstormvogels** waren een stuk talrijker met 40 exx op 10 dagen tussen 31 aug en 3 nov, waarvan 11 op 6 okt. In diezelfde periode werden ook 13 **Noordse Pijlstormvogels** geregistreerd. Op 6 okt vloog ook de 9^e **Vale Pijlstormvogel** voor onze regio langs Egmond en Castricum aan Zee. Hij kon worden opgepikt dankzij een whats-appje uit Camperduin. Na een paar slechte jaren waren er ook weer wat **Vale Stormvogeltjes**, op 6 dagen van 19 sep t/m 3 nov, met minstens 9 exx op die laatste datum.

Reigers en ooievaars

Een **Koereiger** zat op 7 okt bij Klein Dorregeest, Uitgeest, en een andere vloog op 12 okt samen met 4 Grote Zilverreigers over het Aldertdal, NHD Bakkum. **Kleine Zilverreigers** pleisterden in de Wei van Brasser, NHD Bakkum, van 1-13 aug (max. 3), in de waterberging bij Heemskerk (18 aug), bij het plasje op het Zwarte Vlak, NHD Bakkum (21 aug) en op het Forteiland in IJmuiden (28 aug). Over zee vlogen er 2 N op 17 aug en 9 Z op 29 aug. **Purperreigers** waren schaars deze nazomer, met slechts 2 meldingen, op 15 aug (1Z Bakkum-Noord) en 15 okt (1 St.Aagtendijk, Heemskerk). De enige 2 **Ooievaars** werden op 1 sep gezien boven en in de Castricumerpolder, en de enige **Zwarte Oievaar** zeilde op 12 aug naar N over Bakkum-Noord.

Kleine Zilverreiger, 13ha, Heemskerk, 18 augustus (Ruud Altenburg)

Roofvogels

Pleisterende/jagende **Visarenden** werden gezien op 18-19 aug bij de Karpervijver, op 29 aug bij de Wei van Brasser en op 18 sep in het Infiltratiegebied. Daarnaast waren er doortrekkers op 3, 8(2 exx), 9, 13 en 14 sep, en een nabrander op 21 okt. **Zwarte Wouwen** werden gezien op 12 aug bij De Kruisberg, NHD Heemskerk, en op 18 okt Z door NHD Bakkum-Castricum. De enige **Rode Wouw** vloog over NHD Castricum-Bakkum op 17 okt. Een onvolwassen **Zeearend** vloog op 17 okt naar Oost over NHD Castricum.

Met 26 waarnemingen van in totaal 41 exx was het een goed najaar voor **Blauwe Kiekendief**. Op 18 oktober vormden de 16 exx naar Z door het Vogelduin een nieuw telpostrecord, bij wind 4-5B uit Oost. **Smellekens** waren ook vrij gewoon dit najaar, met 9 waarnemingen in sep, 16 in okt en 5 in nov.

Smelleken, Vogelduin, 12 oktober (Sam Reitsma)

Steltlopers

Op 23 aug werd een adulte **Steltkluut** met 2 juvenielen gezien in de waterberging bij Heemskerk. Dit moet wel een doortrekkende ouder met vliegvlugge jongen zijn geweest, want dat een broedgeval onopgemerkt zou zijn gebleven lijkt zeer onwaarschijnlijk.

Op 5 dagen tussen 18 aug en 6 sep trokken in totaal 7 **Morinelplevieren** zuidwaarts door het duin. Na 5 waarnemingen van doortrekkers in aug-sep bleken 1-2 **Kleine Strandlopers** de plasdras van '13 ha' in de Heemskerker Noordbroek zo aantrekkelijk te vinden dat ze bleven hangen tot ver in nov. **Temmincks Strandlopers** werden gezien in polderplasjes op 18-20, 24 en 25 aug, en Krombekstrandlopers op 11-12 (5 exx) en 27-30 sep.

Dat de plasdras van 13 ha een grote aantrekkingskracht had op steltlopers toonde ook de **Grote Grijs Snip** die hier werd ontdekt op 23 sep. Het was een nieuwe soort voor onze regio, en een van de eerste waarnemingen in Nederland (van de ca. 50 gevallen tot dusver) van een vogel in juveniel kleed. Hij was dus vers de oceaan over gevlogen vanuit Noord-Amerika.

Ook **Zwarte Ruiters** (38 exx totaal) en **Bosruiters** (74 exx) waren deze nazomer relatief talrijk. Elders en wat later bleek het ook een vrij goed najaar voor **Rosse Franjepoot**: over zee werden er 8 gezien op 7 dagen tussen 31 okt en 19 nov.

Grote Grijs Snip, 13ha, Heemskerk 23 september (Joep de Leeuw)

Jagers, meeuwen, alken

Na de malaise van vorig najaar (slechts 1 waarneming, mede door vogelgriep), volgde dit jaar een opvallende opleving van **Grote Jager**, met over zee 21 exx op 18 dagen tussen 31 aug en 20 nov. **Middelste Jagers** waren met slecht 11 exx aanzienlijk schaarser. Voor **Kleine Jager** was het juist weer een beter najaar; langs Castricum aan Zee alleen al werden er 204 geteld. Ook **Kleinste Jager** werd opvallend vaak gezien: 12 exx op 10 dagen tussen 13 sep en 6 nov (een late datum). Dat de soort door zeetrekters tegenwoordig beter wordt herkend zal meespelen, maar hij lijkt ook wel echt toe te nemen.

Twee prachtige 1kj **Vorkstaartmeeuwen** passeerden Castricum aan Zee op 6 okt; daarna werden er nog gezien op 25 okt bij Egmond aan Zee, en – heel bijzonder - een door het Infiltratiegebied op 28 okt. Een 1kj **Grote Burgemeester** at tussen 26 nov en 4 dec geregeld mee uit een dikke laag aangespoelde mesheften, otterschelpen en zeesterren op het strand bij de Noordpier. Hij was echter niet altijd gemakkelijk te vinden in de massa van 5-8.000 Zilvermeeuwen, waartussen zich ook enkele tientallen **Pontische Meeuwen** bevonden.

Reuzensterms vlogen zuidwaarts op 19 aug (3 door het Infiltratiegebied),

21 aug (2 strand Egmond-Castricum) en 23 aug (3 Castricum aan Zee). Een adult zomerkleed **Witvleugelstern** was een mooie verrassing langs Castricum aan Zee op 18 aug.

Al vanaf sep, aanzienlijk vroeger dan normaal, waren er boven zee vrij veel alk/zeekoeten te zien, waarbij **Alken** opmerkelijk veel talrijker waren dan Zeekoeten. Helaas bleek dat geen goed teken, want op de stranden spoelden ook geregeld dode, door verhongering gestorven Alken aan. Ook de 3 **Papegaiduikers** die in deze periode aanspoelden was het niet goed vergaan: verzwakt op 8 aug (vroeg!), en dood op 31 aug en 15 okt.

Grote Burgemeester 1kj, strand Noordpier, 1 december (Bas Lagerveld)

Duiven t/m spechten

De 8 waarnemingen van **Velduil** vielen tussen 27 sep en 20 nov, alle in het buiten- en zeeduin. Op 1 nov werden ze op 3 locaties gezien, zelfs 3 exx bijeen in de duintjes N van de Noordpier. Een **Nachtzwaluw** werd op 25 aug geringd op de vinkenbaan.

Vale Gierzwaluw is een soort die de laatste 5-10 jaar enorm toeneemt in ons land, van een extreme dwaalgast tot een bijna voorspelbare soort bij zuidelijke luchtstroming in eind okt-begin nov. Wij kregen er 3 dit najaar: op 17 okt 1 Z langs de telpost in het Vogelduin, op 25 okt geruime tijd rond de flats van Egmond aan Zee, en op 28 okt 1 N bij Brassier/Doornvlak, NHD Bakkum.

Er waren 6 ringvangsten van **Draaihals** op de vinkenbaan, en 6 veldwaarnemingen in het NHD tussen 18 aug en 13 sep.

Leeuweriken, piepers en kwikstaarten

Duinpieper is de vroegst trekkende schaarse pieper in het najaar. Er werden 5 doortrekkers geregistreerd (op roep) tussen 20 aug en 16 sep. Van de wat later passerende **Grote Pieper** werden 15 exx waargenomen tussen 27 sep en 12 nov, alle door het buitenduin. Op 25 okt zaten er 3 aan de grond in de Westerberg, NHD Heemskerk. In dezelfde periode maken trektellers met een scherp gehoor (en een geluidsrecorder) ook kans op **Siberische Boompieper**. Er werden er maar liefst 11 geregistreerd tussen 8 okt en 10 nov, waarvan 1 ringvangst op 4 nov. De telpost in het Vogelduin was goed voor 8 van de 22 Siberische Boompiepers langs Nederlandse trektelposten dit najaar! **Roodkeelpieper** is bij ons daarentegen opvallend schaars in vergelijking met sommige andere regio's. De trektellers waren dan ook blij met 1 Z op 15 sep.

Tegen het einde van het trektelseizoen neemt de kans op passerende **Strandleuweriken** toe. Dit jaar werden ze gezien op 26 okt (6 exx), 8(10), 9(20) en 12 nov (3 exx), langs het zeeduin en de Noordpier.

Pestvogel tot lijsters

Vanaf eind oktober vond er een flinke invasie van **Pestvogels** plaats richting (vooral) Schotland, met groepen tot 1000 exx. Nederland kreeg daar wel iets van mee, maar vooral enkelingen en nauwelijks grotere groepjes. In onze regio waren tussen 26 okt en 28 nov waarnemingen van in totaal 13 vogels. Langer op een plek verblijvende vogels waren daar helaas niet bij.

Beflijsters arriveerden laat dit najaar; er waren geen septemberwaarnemingen. Tussen de vele tienduizenden lijsters (vooral Koperwieken) die op 8 okt aankwamen vanuit Scandinavië zaten echter ook vele tientallen Beflijsters; in het NHD werden er die dag 26 tp gemeld en 36 overvliegend. Daarna bleven mondjesmaat maar nog opvallend lang meldingen komen, zelfs nog 4 in november (de laatste op 17 nov).

Een **Aziatische Roodborsttapuit** werd op 28 okt gevonden langs de Oldenborghweg in Vogelduin-Zuid, en liet zich de hele middag leuk bekijken, maar vertrok in de nacht. Dit is pas de tweede waarneming in onze regio van deze dwaalgast (ca. 50 gevallen in Nederland) uit westelijk Siberië. De eerste was op de dag af 12 jaar eerder, bij Castricum aan Zee.

Pestvogel, Egmond-Binnen, 28 oktober (Marnix Jonker)

Rietzangers, loofzangers en grasmussen

Op 18 aug werden 2 zeetrekters verrast door een **Graszanger** die continu [tsiepend](#) (zingend) naar Z vloog over de buitenzijde van de zeereep bij het Stille Strand. Dit was pas de vierde waarneming in de regio, maar wel de derde in de afgelopen 3 jaar en vast niet de laatste, nu de soort zich als broedvogel heeft gevestigd langs de Wieringer kust.

Van een paar 'stiekeme' soorten rietvogels betreffen vrijwel alle nazomergevallen in onze regio ringvangsten op de vinkenbaan. Zo ook de 8 Snorren, de enige Waterrietzanger (op 25 aug) en 2 **Struikrietzangers** (een adult op 10 aug en een eerstejaars op 17 okt). De vinkenbaan is ook hoofdleverancier van **Sperwergasmussen**, met 7 vangsten tussen 18 aug en 16 sep, en nog een late op 10 nov. Daar stond maar 1 veldwaarneming tegenover, in het Centrale Vlak, NHD Egmond, op 8 sep.

Met 21 ringvangsten op de vinkenbaan en maar 17 veldwaarnemingen was 2023 een slecht najaar voor **Bladkoning**. Het begint er naar uit te zien dat deze soort na een sterke toename culminerend in 2018 nu weer terugkeert naar de zeldzamere status uit het begin van deze eeuw. De eerste Bladkoning van dit jaar werd geringd op 14 sep, maar aantallen van betekenis verschenen alleen tussen 17 en 21 okt (6-7 exx op 3 dagen), vrij laat in vergelijking met voorgaande jaren. De laatste vogels werden gemeld op 1 (2 exx) en 11 nov.

Op 27 okt werd in het bos bij de St.-Adelbertabdij in Egmond-Binnen de eerste veldwaarneming van een **Raddes Boszanger** in onze regio gedaan. Deze Aziatische dwaalgast is een echte oktobersoort, alle 9 eerdere vogels in onze regio werden gevangen op de vinkenbaan tussen 6 en 28 oktober. **Bruine Boszangers** worden wat vaker in het veld gevonden. Zo ook de vogel die zich op 28-29 nov prachtig liet bekijken bij het 'Blauwstaart-plasje' in De Kaag, NHD Heemskerk. De enige andere 'Brubo' van dit najaar werd op 18 okt geringd op de vinkenbaan.

Raddes Boszanger, Egmond-Binnen, 27 oktober (Bas Lagerveld)

Bruine Boszanger, NHD Heemskerk, 29 november (Hans Groot)

Klauwieren en kraaiachtigen

Op de broedlocatie in NHD Heemskerk werden op 4-5 aug nog max. 4 **Grauwe Klauwieren** gezien (waaronder juveniele), en op de 10^e nog een mannetje. Daarna waren er nog waarnemingen op 11 aug (De Mient, NHD Bakkum) en 17 okt (Reservaat, NHD Heemskerk). Pleisterende **Klapeksters** zaten in de Wijkermeerpolder op 16 okt en van 22-25 okt in NHD Heemskerk. Trekkers vlogen langs de telpost in het Vogelduin op 21 okt en 4 nov.

Langs diezelfde telpost vormden op 17 okt 121 naar Z vliegende **Roeken** (en 4100 Kauwen) een schouwspel dat al tientallen jaren niet meer te zien was geweest. Op de 23^e volgden er nog 10, en op 28 nov vlogen er 2 over de Zuidhoek, NHD Heemskerk. **Raven** werden gemeld op 24 sep bij Klein Johanna's Hof, NHD Castricum, en op 28 okt 2 in het Kneuenduin, NHD Heemskerk.

Vinken en gorzen

Op 6, 16 en 27 sep vlogen **Roodmussen** naar Z door het Vogelduin, alle bevestigd met geluidsopnamen van [de vluchtroep](#). Dit waren pas de 3^e-5^e najaarsgevallen van deze soort in de regio, na ringvangsten in okt 2021 en okt 2022.

Europese Kanaries passeerden de telpost op 12 okt (1Z) en 12 nov (1N 1Z). Er werden zowaar weer enkele groepjes **Fraters** gezien dit najaar: op 23-25 okt pleisterden 2 exx bij het strandplateau van Castricum aan Zee, en op 31 okt vlogen er 6+8 langs de vinkenbaan.

Al in sep en begin okt werden relatief vaak **barmsijzen** gemeld. Vanaf begin nov tekende zich een bescheiden invasie af, met over de telpost bijvoorbeeld 210 Z op 12 en 189 Z op 18 nov. November-influxen betreffen doorgaans vooral **Grote Barmsijzen** en dat was nu ook zo (94% van 599 ringvangsten op de vinkenbaan tot half dec), maar het viel op dat nog tot eind nov vrijwel dagelijks beide (onder)soorten werden gevangen, al zaten de meeste **Kleine Barmsijzen** vroeger in deze golf.

Langs de landtrekpost werden 11 trekkende **IJsgorzen** geregistreerd op 7 dagen tussen 17 okt en 12 nov. Elders werden nog 14 trekkers gemeld, de laatste op 17 nov. **Sneeuwgorzen** werden gemeld vanaf 8 okt. De grootste groep, van 7 exx, zat in het Koepelduin op 26 nov. Van Geelgors passeerden er 15 de trektelpost tussen 17 okt en 12 nov; elders werden er slechts 2 gemeld. Negen overvliegende **Dwerggorzen** tenslotte werden opgemerkt in het buitenduin (vooral de trektelpost) tussen 8 en 26 okt. Op de vinkenbaan werden exemplaren geringd op 31 okt en 11 nov.

Fraters, Castricum aan Zee, 25 oktober (Rob van Bemmelen)

Bronzen Speld van Verdienste voor Henk Eenhoorn en Piet Zomerdijk 30 Jaar Zorg voor Kerkuilen en Steenuilen -

Hans Stapersma

Op een bijzondere vergadering van de Werkgroep Kerk- en Steenuilen op 1 december 2023 zetten Piet Zomerdijk en Henk Eenhoorn een punt achter hun 30 jaar lange zorg voor Kerk- en Steenuilen in werkgroepverband. Ik mocht als vertegenwoordiger van Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland bij die bijzondere gelegenheid aanwezig zijn en merkte dat het volledig uit handen geven Piet en Henk toch nog wel een beetje moeite kostte. Dat kwam zeker niet door een gebrek aan al goed ingewerkte opvolgers want die waren er die avond bij Piet thuis ruimschoots en ik leerde dat de nieuwe coördinator Jorg Schagen zelfs al meer dan 10 jaar meedraait in de Werkgroep. Nee, ik proefde bij Henk en Piet die nog steeds enorme betrokkenheid bij de uilen en al die dingen eromheen zoals netwerkcontacten met de houders van al die kasten en met de provinciale en landelijke werkgroepen. Maar ja, leeftijd werkt niet mee als je de ladder op moet en ook bijvoorbeeld de wereld om ons heen steeds digitaler wordt. Het verstand won het daarom van het hart tijdens deze vergadering, en zaken werden overgedragen en dingen geregeld en afgesproken met de opvolgers in de Werkgroep. Om Henk en Piet te bedanken voor al die inspanningen voor en zorgen om die uilen in de afgelopen 30 (+) jaar heeft het Vogelwerkgroep-bestuur besloten hen de Bronzen Speld van Verdienste van de Vogelwerkgroep uit te reiken; schrijver dezes viel de eer te beurt dat te mogen doen. Piet en Henk, geweldig bedankt en hartelijk gefeliciteerd! Ook namens de uilen! Voor het allerlaatste Kerk- en Steenuilen nieuws: zie de recente [Nieuwsbrief van de Werkgroep](#).

Henk Eenhoorn (foto links) en Piet Zomerdijk (foto rechts) ontvangen van Hans Stapersma de Bronzen Speld van Verdienste van de Vogelwerkgroep

Vogels, alcohol en feestdagen

Bart Romijn – tekst en foto's

Met het korter en kouder worden der dagen neemt het alcoholgebruik in Nederland toe. En dat is niet alleen bij mensen het geval.

Ieder jaar doet de Merel zich te goed aan de bessen en druiven in onze tuin. Het is een plezierige, vaste gast die zich duidelijk laat horen. Al in januari begint het heldere en ritmische, jazzy aandoende gefluit. Korte, gevarieerde strofes, die zelden langer duren dan vier tellen. De laatste maanden van het jaar houdt onze gast zich gewoonlijk stil.

Merel met bessen

Tot dit najaar. In november hoorden we de Merel opeens weer fluiten. Het klonk heel anders dan normaal. Afwisselend luidruchtig en zwak, maar ook met heel lange melodieën, van wel zes tot acht tellen. De enige uitleg die wij zelf konden bedenken was dat de nog overgebleven druiven waren gaan fermenteren en dat de Merel door het eten van de druiven teveel alcohol had binnengekregen. Wat we hoorden was een dronkenmanslied.

Merel en fermenterende druiven

Het is bekend dat met name vogels die in de zomer insecten eten en in het najaar switchen naar bessen, zoals Spreeuwen, Koperwieken en Kramsvogels, last kunnen krijgen van de alcohol in de bessen. Dat komt deels doordat de bessen gefermenteerd kunnen zijn, deels doordat de bessen gisten in hun maag. De vogels worden daardoor slomer en bewegen minder gecoördineerd. Waarmee zij ook een gemakkelijker prooi worden voor katten en roofvogels.

Een vogel die minder last heeft van dronkenschap is de Pestvogel. Dit schijnt te komen doordat zij een relatief grote lever hebben (5% van het lichaamsgewicht; 2 keer groter dan bijvoorbeeld die van de spreeuw!). Desalniettemin, soms worden toch 'dronken' Pestvogels gezien.

Foeragerende pestvogel

Het bestuur en de redactie wenst u allen vrolijke feestdagen
en vooral ook
een in alle opzichten heel goed 2024!